

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 17 kwietnia 2018 r. powód (...) S.A. z siedzibą w W. wniósł o orzeczenie nakazem zapłaty z weksla, że pozwani Przedsiębiorstwo Handlowe (...) Spółka Jawna, J. M., I. M. i M. P. mają zapłacić solidarnie kwotę 409.566,46 CHF z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 21 lipca 2017 r. do dnia zapłaty oraz kosztami postępowania, w tym kosztami zastępstwa procesowego według norm przepisanych i kwotą 17 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa – w ciągu dwóch tygodni od doręczenia pozwanym nakazu zapłaty albo wnieść w tym terminie zarzuty. W przypadku złożenia przez pozwanych zarzutów powód wniósł o utrzymanie wydanego w sprawie nakazu zapłaty w całości i zasądzenie od pozwanych na rzecz powoda kosztów procesu – w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu powód podał, że jest w posiadaniu weksla z wystawienia pozwanej spółki wręczonego mu jako zabezpieczenie umowy nr (...) z dnia 12 stycznia 2007 r., zmienionej następnie aneksami z dnia 20.08.2008 r. i z dnia 10.10.2014 r. Weksel ten poręczony został przez pozwanych J. M., I. M. i M. P.. Ponieważ pozwana spółka nie wywiązywała się z postanowień umowy kredytu, powód pismem z 11.05.2015 r. dokonał wypowiedzenia przedmiotowej umowy kredytu. Następnie w dniu 20.07.2017 r. powód wypełnił – zgodnie z deklaracją wekslową – przedmiotowy weksel na sumę należnego kapitału, odsetek i kosztów wynoszącą łącznie 409.566,46 CHF oraz wezwał pozwanych do wykupu niniejszego weksla w terminie zapłaty oznaczonym na 20.07.2017 r. pod rygorem skierowania sprawy na drogę postępowania sądowego. Weksel do dnia złożenia pozwu nie został przez pozwanych wykupiony.

(pozew k. 4)

Nakazem zapłaty z 7 maja 2018 r. Sąd Okręgowy w Łodzi I Wydział Cywilny orzekł, że pozwani Przedsiębiorstwo Handlowe (...) Spółka Jawna w K., J. M., I. M. i M. P. w ciągu dwóch tygodni od dnia doręczenia niniejszego nakazu mają solidarnie zapłacić z weksla na rzecz powoda (...) Spółki Akcyjnej w W. kwotę 1.430.247,03 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia 21 lipca 2017 r. do dnia zapłaty oraz kwotę 25.096 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania, albo powinni wnieść w wyżej wskazanym terminie do tutejszego sądu zarzuty.

(nakaz k. 60)

Pismem z dnia 30 maja 2018 r. pozwani wnieśli zarzuty od nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym z weksla z dnia 7 maja 2018 r., zaskarżając nakaz zapłaty w całości co do wszystkich pozwanych. Zaskarżonemu nakazowi zarzucono wydanie nakazu pomimo oczywistego naruszenia przez powoda wynikającego z deklaracji uprawnienia do uzupełnienia weksla stanowiącego podstawę roszczenia poprzez wykreowanie zobowiązania wekslowego w walucie (...), podczas gdy z deklaracji wekslowej interpretowanej w łączności z odnośnymi zapisami umowy kredytu (stosunek podstawowy), co czyni zobowiązanie wekslowe nieważnym w całości. Niezależnie od tego zarzucono wydanie nakazu zapłaty w warunkach obrazy normy art. 321 k.p.c. poprzez wydanie nakazu w walucie PLN pomimo żądania powoda wydania tego orzeczenia w walucie (...). W konsekwencji powyższego pozwani wnieśli o uchylenie zaskarżonego nakazu zapłaty w całości w stosunku do wszystkich pozwanych oraz oddalenie powództwa w całości w stosunku do wszystkich pozwanych.

Z ostrożności procesowej pozwani podnieśli dodatkowo zarzut nieistnienia dochodzonego roszczenia kredytowego w walucie PLN w wysokości wskazanej w pozwie.

(zarzuty od nakazu zapłaty k. 61-63, 65-67, 69-71, 73-75, 108-110)

W odpowiedzi na zarzuty z 31 lipca 2018 r. powód wniósł o:

1. utrzymanie nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 7.05.2018 r. wydanego przez Sąd Okręgowy w Łodzi I Wydział Cywilny w sprawie o sygn. akt I Nc 272/18;

2. w oparciu o przepis art. 350 k.p.c. sprostowanie oczywistej omyłki pisarskiej w nakazie zapłaty z dnia 7 maja 2018 r. poprzez zastąpienie kwoty 1.430.247,03 zł zasądzonej solidarnie w sentencji nakazu od pozwanych na rzecz powoda kwotą 409.566,46 CHF;

3. zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

(odpowiedź na zarzuty k. 114-116)

Postanowieniem z dnia 21 listopada 2018 r. Sąd zawiesił postępowanie w sprawie na podstawie art. 178 k.p.c.

(postanowienie k. 135)

Postanowieniem z dnia 27 listopada 2019 r. Sąd podjął zawieszony postępowanie w sprawie.

(postanowienie w protokole rozprawy z 27.11.2019 r. k. 164)

Na rozprawie bezpośrednio poprzedzającej wyrokowanie pełnomocnik powoda poparł powództwo, wniósł o zasądzenie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Pełnomocnik powoda wniósł o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

(głosy stron protokół rozprawy z 17.07.2020 r. czas nagrania: 00:02:10-00:05:10 k. 231)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 12 stycznia 2007 r. w (...) Bank Spółka Akcyjna z siedzibą w W. zawarła z firmą Przedsiębiorstwem Handlowym (...) Spółka jawna z siedzibą w K. umowę mocą której powodowy bank udzielił pozwanej spółce na ich wniosek z dnia 27 grudnia 2006 r. kredytu hipotecznego w kwocie 991.000,00 zł. Kredyt ten został pozwanej spółce przekazany w formie bezgotówkowej na wskazany w umowie numer konta. Kredyt ten przeznaczony był na spłatę zadłużenia w MultiBanku/mBanku/ (...) częściową spłatę kredytu Planu Finansowania (...) w kwocie 991.000,00 zł. Kredytu powodowy bank udzielił pozwanej spółce na okres 240 miesięcy. Kredytobiorca zobowiązał się do spłat kapitału wraz z odsetkami w równych miesięcznych ratach kapitałowo-odsetkowych w oznaczonych terminach. Prawne zabezpieczenie kredytu, a także innych związanych z nim należności stanowiła:

a) hipoteka zwykła łączna w kwocie 991.000,00 zł oraz hipoteka kaucyjna łączna ustanowiona do kwoty 496.000,00 zł ustanowiona na nieruchomościach gruntowych, lokalu mieszkalnym oraz lokalu użytkowym zlokalizowanych w K. należących do Przedsiębiorstwem Handlowym (...) Spółka jawna z siedzibą w K., małżeństwa M. i R. P. oraz J. M.;

b) przelew na rzecz M. praw z umowy ubezpieczenia od ognia i innych zdarzeń losowych nieruchomości/ ograniczonego prawa rzeczowego obciążonych hipoteką na podstawie przedmiotowej umowy;

c) weksel własny in blanco z wystawienia Kredytobiorcy wraz z deklaracją wekslową poręczony przez udziałowców spółki oraz współmałżonki I. M. PESEL: (...) i R. P. PESEL: (...);

d) pełnomocnictwa do dwóch rachunków bieżących prowadzonych dla kredytobiorcy – pozwanej spółki w M..

W przypadku nie spłacenia w umówionym terminie kredytu wraz z należnymi MultiBankowi odsetkami, prowizjami, opłatami lub innymi należnościami powodowy bank miał zgodnie z umową wezwać kredytobiorcę do niezwłocznego spłacenia wymagalnych należności. Niespłacenie wymagalnych należności we wskazanym terminie upoważnia MultiBank do podjęcia wszelkich działań zmierzających do odzyskania wymagalnych należności, zażądania dodatkowego zabezpieczenia kredytu, ustalenia wcześniejszego terminu spłaty kredytu lub ustalenia innej częstości redukcji limitu kredytu lub wypowiedzenia umowy w całości lub części. M. mógł wypowiedzieć umowę w całości lub

części oraz podjąć wszelkie działania zmierzające do odzyskania wymagalnych należności MultiBanku w przypadku m.in. zagrożenia terminowej spłaty kredytu lub należności ubocznych. Okres wypowiedzenia umowy kredytu wynosił 30 dni a w przypadku zagrożenia upadłością kredytobiorcy 7 dni i liczony jest od dnia doręczenia wypowiedzenia kredytobiorcy, przy czym za datę doręczenia wypowiedzenia bank uważał również datę awizowania przesyłki poleconej. Następnego dnia po upływie okresu wypowiedzenia wszelkie zobowiązania kredytobiorcy wynikające z umowy stają się wymagalne w całości.

W dniu 20 sierpnia 2008 r. powodowy bank podpisał z pozwaną spółką aneks nr (...) do umowy (...) Nr (...). Mocą tego aneksu na wniosek kredytobiorcy nastąpiło przewalutowanie (...) w złotych nr (...) z dnia 12.01.2007 r. na (...), waloryzowany kursem (...). Przewalutowaniu uległa kwota kredytu w wysokości 960.259,99 zł według harmonogramu spłaty stanowiącego załącznik oraz integralną część Umowy. Po przewalutowaniu kredytu kredytobiorca otrzymywał harmonogram spłaty kredytu w (...), który jest załącznikiem nr 1 do aneksu. Po przewalutowaniu kredytu raty kapitałowo-odsetkowe kredytobiorca będzie spłacał w złotych po uprzednim ich przeliczeniu wg. kursu sprzedaży (...) ustalonym wg. tabeli kursowej (...) Banku S.A., obowiązującego na dzień spłaty. Po przewalutowaniu kredytu, z chwilą wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego/od dnia wytoczenia powództwa o zapłatę wierzytelności MultiBanku z tytułu umowy kredytowej MultiBank dokonuje przeliczenia wierzytelności na złote po średnim kursie (...) ustalonym wg tabeli kursowej (...) Banku S.A. z dnia wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego lub wytoczenia powództwa.

W dniu 10 października 2014 r. strony zawarły kolejny aneks do umowy dot. odroczenia spłaty kapitału w okresie kolejnych 6 rat licząc od dnia zawarcia aneksu. Ustalone odroczenie nie spowodowało zawieszenia spłaty rat odsetkowych w okresie odroczenia spłaty.

Umowa, tak jak i aneksy do niej zostały podpisane przez J. M. i M. P., jako reprezentujących pozwaną spółkę. Na zawarciu zarówno umowy, jak i aneksów, zgodę wyraziły I. M. i R. P..

(umowa wraz z aneksami i tekstem jednolitym k. 30-41)

Przedsiębiorstwo Handlowe (...) Spółka Jawna z siedzibą w K. reprezentowana przez J. M. i M. P. złożyła do dyspozycji (...) Bank S.A. – Oddział Bankowości Detalicznej w Ł. zwanego MultiBankiem 1 weksel in blanco z ich wystawienia, który bank miał prawo wypełnić na sumę należnego Bankowi kapitału, odsetek i kosztów, w każdym czasie w wypadku uchybienia terminom zapłaty zawartym w Umowie kredytowej nr (...) z dnia 12.01.2007 r., a także gdy służyć będzie Bankowi prawo zaspokojenia wierzytelności przed nadejściem wyżej wskazanych terminów. Bank miał prawo opatrzyć ten weksel datą płatności według swojego uznania, zawiadamiając kredytobiorców listem poleconym. List ten powinien być wysłany na wskazany w deklaracji adres przynajmniej na siedem dni przed terminem płatności. Jednocześnie kredytobiorca zobowiązał się zapłacić sumę wekslową bez protestu na żądanie posiadacza weksła, jako pokrycie długu wobec MultiBanku, wynikającego z Umowy kredytowej nr (...) z dnia 12.01.2007 r. Jako miejsce płatności weksła wskazano (...) Bank S.A. w W. – Oddział Bankowości Detalicznej w Ł. zwany M.. Deklaracja wekslowa została podpisana w imieniu pozwanej spółki przez J. M. i M. P..

Pod deklaracją wekslową poręczyciele oświadczyli, że wyrażają zgodę na treść deklaracji i poręczyli solidarnie i osobiście za wszystkie zobowiązania istniejące i mogące powstać w przyszłości z tytułu kredytu udzielonego umową kredytową nr (...) z dnia 12.01.2007 r. W związku z tym poręczyciele na złożonym przez wystawców weksłu złożyli swoje podpisy jako solidarni poręczyciele za wystawcę.

W przypadku wypełnienia weksla przez M. poręczyciele powinni być na równi z wystawcami weksla zawiadomieni o płatności na siedem dni przed upływem terminu płatności.

Poręczającymi weksel in blanco byli J. M., M. P., I. M. i R. P..

(deklaracja do weksla in blanco k.6-7)

Powód (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. jest następcą prawnym (...) Bank Spółki Akcyjnej z siedzibą w W., który był wpisany do rejestru przedsiębiorców pod numerem KRS (...), a w 2013 r. został przekształcony w (...) Spółkę Akcyjną.

(okoliczność bezsporna)

W związku z brakiem spłat kolejnych rat przedmiotowej umowy kredytowej (...) S.A. pismem z 11 maja 2015 r., doręczonym pozwanej spółce 19 maja 2015 r., wezwał do spłaty zaległych płatności na rachunku (...) w (...), także zapadłych po dacie pisma w terminie 7 dni od daty otrzymania wezwania pod rygorem wypowiedzenia umowy. Wymagalne należności Banku na dzień sporządzenia tego pisma wynosiły łącznie 3.956,44 CHF (kapitał: 2.073,06 CHF + odsetki od kapitału: 1.883,38 CHF + opłaty i prowizje banku 0,00 CHF) . W przypadku braku spłaty w określonym terminie, pismo to powodowy bank nakazał traktować jako wypowiedzenie umowy przez bank. Okres wypowiedzenia wynosił 30 dni i był liczony od następnego dnia po upływie 7 dniowego terminu do wpłaty. Powodowy bank przypomniał pozwanej spółce, że wypowiedzenie umowy oznaczać będzie postawienie całkowitej kwoty zobowiązania, łącznie z należnymi odsetkami i opłatami, w stan natychmiastowej wymagalności. Całkowita kwota zobowiązania na dzień sporządzenia tego pisma wynosiła 366.979,69 CHF.

(ostateczne wezwanie do zapłaty k. 42, pismo Poczta Polska S.A. k. 43, potwierdzenie odbioru k. 44-45)

W dniu 20 czerwca 2017 r. powodowy bank skierował do wystawców weksla oraz poręczycieli weksla in blanco wezwanie do wykupienia weksla. Poinformował również, że z uwagi na nie wywiązywanie się przez dłużnika banku (...), z postanowień Umowy nr (...) z 12.01.2007 r. w dniu 20 czerwca 2017 r. został wypełniony zgodnie z deklaracją wekslową, wystawiony i złożony do dyspozycji banku weksel in blanco. Weksel opiewał na kwotę 409.566,46 CHF z terminem płatności do 20 lipca 2017 r.

(wezwania do wykupienia weksla k. 46, 48, 50, 52, 54, 56 potwierdzenia odbioru wezwania k. 47, 49, 51, 53, 55, 57)

Weksel in blanco: „T., dnia 12 stycznia 2007 r., na 409.566,46 CHF (przy wypełnieniu powodowy bank skreślił słowo „zł”) 20 lipca 217 r. zapłacę bez protestu za ten własny weksel na zlecenie (...) S.A. sumę czterysta dziewięć tysięcy pięćset sześćdziesiąt sześć franków szwajcarskich 46/100. Weksel płatny w Ł.”. Pod wekslem podpisali się J. M. i M. P. jako reprezentujący Przedsiębiorstwo Handlowe (...) Spółka jawna z siedzibą w K. oraz poręczyciele, którzy własnoręcznie napisali słowo „poręczam” i złożyli swoje podpisy J. M., M. P., R. P. i I. M..

(weksel k. 5)

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił w oparciu o materiał dowodowy zebrany w sprawie, w postaci załączonych do akt dokumentów, których to prawdziwość nie była kwestionowana przez żadną ze stron postępowania.

Mając na względzie rządzącą procesem cywilnym zasadę kontradiktoryjności postępowania oraz fakt, iż strony nie zgłosiły żadnych innych wniosków dowodowych i nie znajdując podstaw do przeprowadzenia dowodów z urzędu (art. 232 k.p.c.), Sąd rozpoznał sprawę, biorąc pod uwagę stan faktyczny ustalony na podstawie wyżej wskazanych dowodów.

Sąd zważył co następuje:

W niniejszej sprawie powództwo podlegało oddaleniu.

Na wstępie rozważań należy podkreślić konieczność oddzielenia dwóch kwestii – zobowiązania wekslowego opartego na wystawionym wekslu in blanco z poręczeniem wekslowym, od zobowiązania kontraktowego wynikającego z zawartej pomiędzy (...) Spółką Akcyjną z siedzibą w W. a Przedsiębiorstwem Handlowym (...) Spółka jawna z siedzibą w K. umową nr (...). Jedynym elementem łączącym obydwie stosunki prawne jest fakt, iż weksel in blanco został wystawiony celem zabezpieczenia roszczeń banku wynikających z w/w umowy.

Strony łączy zobowiązanie wekslowe uregulowane przepisami art. 921⁶ k.c. i ustawą z dnia 28 kwietnia 1936 roku prawo wekslowe (Dz.U. Nr 37, poz. 282). Weksel jest papierem wartościowym składającym się z elementów ściśle określonych przez prawo wekslowe, w którym wystawca sam przyrzeka zapłatę oznaczonej sumy pieniężnej (weksel własny, inaczej - suchy, prosty) albo poleca jej zapłatę osobie trzeciej (weksel trasowany, inaczej - przekazowy, trata), przyjmując bezwarunkową odpowiedzialność za jej zapłatę i poddając się wszystkim wymaganiom prawa wekslowego. Podstawową formalną cechą weksla jest to, iż jako dokument sformalizowany musi mieć ściśle określony przez ustawę tekst. Dla weksli własnych wymogi te określa art. 101 Prawa wekslowego, natomiast elementy konstytutywne weksla trasowanego wymienia art. 1 Prawa wekslowego. Pod względem materialnym istotne jest inkorporowanie oświadczeń woli osób występujących w stosunku wekslowym, bowiem te decydują o charakterze zobowiązania i jego warunkach. Gdy chodzi o stronę podmiotową zobowiązania wekslowego, może ono zasadniczo opierać się na konstrukcji przekazu, dla weksla trasowanego, a wtedy angażuje trzy osoby, tj. wystawcę, remitenta i trasata (po przyjęciu weksla – akceptant), lub być opartym na relacji wierzyciel (remitent) – dłużnik (wystawca) w przypadku weksla własnego. Niezależnie od rodzaju powyższej relacji, zobowiązanymi wekslowo mogą być także inne osoby, w tym poręczyciele wekslowi. Należy podkreślić, iż do powstania zobowiązania wekslowego konieczne jest wystawienie dokumentu odpowiadającego przewidzianym w ustawie wymaganiom formalnym oraz umową między wystawcą weksla a remitentem, w przypadku wydania weksla in blanco, które określa sposób jego wypełnienia. Podobnie do powstania zobowiązania poręczyciela wekslowego konieczne jest – obok podpisania weksla – wydanie dokumentu, które ma charakter umowny.

Rygoryzm zobowiązania wekslowego, decydujący o jego atrakcyjności jako formy zabezpieczenia wierzytelności, polega na jego samodzielnym i abstrakcyjnym charakterze. Abstrakcyjność zobowiązania wekslowego polega na tym, iż jest ono niezależne od podstawy prawnej, która spowodowała jego zaciągnięcie (por. orzeczenie SN z dnia 23.03.1956 r., opubl. (...) 1957, nr 1, s. 34). Niemniej jednak jeżeli weksel w chwili jego wystawienia był wekslem niepełnym (in blanco), a jednocześnie gwarancyjnym, a posiadaczem weksla jest remitent czyli pierwszy wierzyciel (nie doszło do indosowania weksla – art. 11 Prawa wekslowego), to przysługują mu dwa roszczenia: ze stosunku podstawowego (kauzalnego) oraz z weksla. W takim przypadku zgodnie z utrwalonym orzecznictwem sądowym i literaturą przedmiotu, abstrakcyjny charakter zobowiązania wekslowego ulega istotnemu osłabieniu i dłużnik ten może podnieść w stosunku do wierzyciela wekslowego zarzuty nie tylko formalne, wynikające z prawa wekslowego, ale również z treści zawartego porozumienia (a w szczególności zarzut wypełnienia weksla niezgodnie z porozumieniem) i z łączącego strony stosunku podstawowego (art. 10 i art. 17 Prawa wekslowego).

Wystawienie weksla znajduje swą przyczynę w stosunkach kauzalnych zachodzących między stronami. W tej sprawie weksel został wystawiony w powiązaniu z zawartą przez strony w dniu 12 stycznia 2007 roku umową kredytu. Jest bezsporne, iż wierzyciel nie może dochodzić jednocześnie obu tych roszczeń. Wierzyciel, który przyjął weksel jest zobowiązany najpierw szukać zaspokojenia przez dochodzenie swej wierzytelności z weksla, zaś wierzytelność ze stosunku kauzalnego wygasa, jeżeli wierzyciel zostanie całkowicie zaspokojony z weksla. W przeciwnym razie może on dochodzić swoich roszczeń ze stosunku kauzalnego. Z drugiej strony abstrakcyjny charakter zobowiązania wekslowego sprawia, że posiadacz weksla może wytoczyć na podstawie weksla powództwo przeciw wszystkim dłużnikom wekslowym, choćby nie zawarł z nimi żadnej umowy. Nie musi przy tym wykazać ani podstawy gospodarczej zobowiązania, ani też jego istnienia. Zasada abstrakcyjności znajduje swój wyraz także w tym, że nieważność lub inna wada stosunku kauzalnego nie wpływa na ważność zobowiązania wekslowego.

W dokumencie mogą także znajdować się klauzule wekslowe, jak w przedmiotowej sprawie klauzula „bez protestu” zwalniająca posiadacza weksla od protestu (art. 46), klauzula oprocentowania (art.5, art. 48), czy klauzula domicylowania (umiejscowienia) oznaczająca miejsce płatności weksla. Ponadto przepis art. 103 prawa wekslowego stanowi, iż do weksla własnego stosuje się wymienione przepisy o wekslu trasowanym, o ile nie pozostają w sprzeczności z istotą weksla własnego, a zatem przepisy dotyczące między innymi płatności, zwrotnego poszukiwania z powodu niezapłacenia, zastrzeżenia odsetek oraz weksla in blanco. Do weksla własnego stosuje się również przepisy

o poręczeniu wekslowym, z tym że w przypadku gdy poręczyciel nie wskazał, za kogo poręcza, uważa się, że poręczenie dał za wystawcę.

Szczególną formą papieru wartościowego (wobec rozbieżności doktryny do zastosowania słowa weksel na oznaczenie weksla in blanco; niektórzy uważają, iż weksel in blanco staje się wekslem dopiero w momencie jego wypełnienia, też por. orzeczenia SN: z dnia 20 listopada 1930 r., Rw. III 1445/30, PS 1931, poz. 486; z dnia 17 stycznia 1933 r., Rw. 1 (...), PS 1933, poz. 138; z dnia 19 grudnia 1962 r., 2 CR 1148/61, Z. O.. SN 1962, nr 3, poz. 115) jest weksel in blanco. Przepisem odwołującym się do tej formy jest art. 10 prawa wekslowego stanowiąc, iż jeżeli weksel, niezupełny w chwili wystawienia, uzupełniony został niezgodnie z zawartym porozumieniem, nie można wobec posiadacza zasłaniać się zarzutem, że nie zastosowano się do tego porozumienia, chyba że posiadacz nabył weksel w złej wierze albo przy nabyciu dopuścił się rażącego niedbalstwa.

Ustawa nie definiuje pojęcia weksla in blanco, ale przyjmuje się, iż weksel własny in blanco jest to dokument zawierający, co najmniej podpis wystawcy złożony w zamiarze zaciągnięcia zobowiązania wekslowego. W doktrynie podkreśla się, że prawo wekslowe używając wyrażenia "weksel, niezupełny w chwili wystawienia" wskazuje tym samym, iż taki dokument nie może być uznany za papier bezwartościowy. Zawiera on już zobowiązanie wekslowe, bowiem wystawca lub akceptant złożyli na nim swoje podpisy właśnie w zamiarze zaciągnięcia zobowiązania wekslowego. Z chwilą uzupełnienia weksla in blanco zgodnie z wolą wystawcy lub akceptanta i w sposób nadający mu cechy weksla własnego lub trasowanego staje się on wekslem. Jednakże zobowiązanie z poprawnie uzupełnionego weksla istnieje od chwili złożenia na nim podpisu a nie dopiero od chwili uzupełnienia weksla (por. wyrok SN z dnia 4 czerwca 2003 r., I CKN 434/01, LEX nr 137623; postanowienie SA w Poznaniu z 14 listopada 2003 r., II AKz 835/03, Wokanda 2004, nr 5, s. 43). Pomimo to, dopóki weksel in blanco nie zostanie uzupełniony w sposób nadający mu cechy weksla, osoby podpisane na wekslu in blanco nie mogą być traktowane jako zobowiązane wekslowo (por. wyrok SN z dnia 20 listopada 1930 r., Rw. III 1445/30, PS 1931, poz. 486). Jeżeli weksel in blanco zostanie uzupełniony niezgodnie z art. 1 i 2 albo 101 i 102 (chodzi zatem tylko o warunki formalne ważności weksla), wówczas taki weksel będzie nieważny i osoby na wekslu podpisane nie są tym samym dłużnikami wekslowymi. Inną kwestią jest natomiast wypełnienie weksla niezgodnie z zawartym porozumieniem wekslowym (deklaracją wekslową); o skutkach niezachowania powyższego będzie mowa niżej.

Nie budzi także wątpliwości możliwość udzielenia poręczenia na wekslu in blanco. Zgodnie z art. 30 prawa wekslowego poręczenie udzielone na wekslu in blanco także zabezpiecza zapłatę weksla a nie wykonanie zobowiązania zabezpieczonego wekslem.

Wracając do warunków formalnych weksla, zwłaszcza weksla własnego, bo taki był przedmiotem niniejszej sprawy, określa je art. 101 Prawa wekslowego. Przede wszystkim konieczne jest zachowanie formy pisemnej, zaś w jego treści musi być nazwa „weksel” w języku, w jakim go wystawiono, by osoba podpisująca weksel była świadoma charakteru dokumentu. Każdy bowiem podpisany na wekslu zaciąga zobowiązanie wekslowe. Oznaczenie terminu płatności nie stanowi koniecznej części składowej weksla. Weksel bez oznaczenie terminu płatności uważa się za płatny za okazaniem (art. 102 ustawy). Oznaczenie miejsca płatności również nie stanowi koniecznej części składowej weksla. Przepis art. 102 ustawy stanowi, iż w braku osobnego oznaczenia miejsca płatności weksla jest miejsce wymienione obok nazwiska wystawcy. Przez miejsce płatności należy rozumieć określoną miejscowość, w której weksel ma być przedstawiony do zapłaty. Weksel musi także zawierać oznaczenie remitenta, to jest podmiotu na zlecenie, którego ma być dokonana zapłata. Weksel musi ponadto zawierać oznaczenie daty i miejsca wystawienia oraz własnoręczny podpis wystawcy. Sformułowanie „sola weksel własny” oznacza, że weksel został wystawiony w jednym egzemplarzu, choć prawo wekslowe w odniesieniu do weksla własnego nie przewiduje wtóropisów (por. Kazimierz Piasecki: Prawo wekslowe i czekowe. Komentarz, Branta 1997, strona 225).

Weksel własny musi zawierać również bezwarunkowe przyrzeczenie wystawcy (dłużnika głównego) zapłaty oznaczonej sumy pieniężnej. Przedmiotem zobowiązania wekslowego może być tylko spełnienie ściśle oznaczonego zobowiązania wekslowego. Zatem nieważny będzie weksel opiewający alternatywnie na dwie sumy pieniężne. Przy czym w przypadku weksla in blanco uzupełnienie weksla przez oznaczenie sumy pieniężnej, jaka ma być zapłacona

musi być dokonane przed przedstawieniem go do zapłaty. W niniejszej sprawie kwestią sporną była możliwość dokonania przez powoda zmiany waluty przy uzupełnianiu weksla in blanco. W ocenie Sądu dokonana zmiana waluty zobowiązania była podstawą oddalenia przez Sąd powództwa w niniejszej sprawie i w ocenie Sądu doprowadziła do wypełnienia weksla niezgodnie z deklaracją wekslową, co stanowi podstawę do uznania nieważności weksla in blanco w niniejszej sprawie. Należy podkreślić, że istnieje powszechnie obowiązujący zakaz wypełniania weksli in blanco niezgodnie z wolą wyrażoną w porozumieniach wekslowych, co potwierdził również Sąd Najwyższy (por. wyrok z 19.11.2015 r. sygn. akt IV CSK 788/14).

Nadto z przepisu art. 69 Prawa wekslowego wynika zasada samodzielności zobowiązań poszczególnych dłużników wekslowych, która przejawia się w dwóch płaszczyznach. W razie zmiany tekstu wekslu osoby, które weksel podpisały po dokonaniu zmiany, odpowiadają według brzmienia tekstu zmienionego; osoby, które weksel poprzednio podpisały, odpowiadają według brzmienia tekstu pierwotnego. Tym samym, w ocenie Sądu każdy podpisany na dokumencie odpowiada zgodnie z treścią, jaką miał weksel w chwili, w której powstało jego zobowiązanie wekslowe, a co za tym idzie zarówno pozwana spółka, jak i poręczyciele wekslowi, podpisując weksel zdecydowali się na ustalenie ich zobowiązania względem (...) S.A. w złotych, a nie we frankach szwajcarskich. Jednocześnie należy podnieść, że jeśli weksel in blanco podpisany został przez wystawcę i przez poręczycieli, to dla zmiany treści weksla in blanco (przed jego wypełnieniem) konieczna jest zgoda wszystkich sygnatariuszy tego dokumentu. Czynności zmierzające do zmiany w treści weksla in blanco działywane przez wierzyciela nie mogą wywoływać skutków wobec dłużników wekslowych.

Treść deklaracji wekslowej podpisanej między stronami w żaden sposób nie mówiła o wysokości zobowiązania wekslowego, ani o jego walucie, odnosząc się w tym zakresie do umowy kredytowej zawartej między powodowym bankiem a pozwaną spółką, która była umową kredytu złotówkowego. Tym samym należy uznać, że na dzień wypełnienia weksla i deklaracji wekslowej wolą obu stron było, aby zobowiązanie, którego zabezpieczeniem stanowił weksel in blanco, regulowane było w złotych. W ocenie Sądu późniejsze zmiany stosunku podstawowego, czyli umowy, pozostają bez znaczenia dla interpretacji woli stron przy podpisywaniu weksla in blanco i deklaracji wekslowej, a tym samym dla waluty zobowiązania wynikającego z przedstawionego w niniejszym postępowaniu weksla.

Należy nadto zauważyć, że w wypadku zmiany tekstu wekslu po jego podpisaniu powód obowiązany jest udowodnić, że dłużnik na zmianę tę się zgodził (orzeczenie SN z 30.11.1930 r. C 1462/30), czemu powód w niniejszej sprawie nie sprostał. Owszem powód wykazał podpisanie przez pozwaną spółkę oraz akceptację przez poręczycieli wekslowych treści kolejnych aneksów do umowy, ale tak jak to Sąd już ustalił na początku weksel ma charakter abstrakcyjny i należy rozpatrywać go w oderwaniu od stosunku podstawowego. Tym samym powód nie wykazał, aby pozwani wyrazili zgodę na zmianę waluty w treści weksla.

Mając powyższe na uwadze, uznając zarzuty pozwanych za zasadne, Sąd uchylił zaskarżony nakaz zapłaty na podstawie art. 496 k.p.c. i oddalił powództwo w całości. (punkt 1 i 2 wyroku)

Wskazać należy, iż naczelną zasadą w zakresie kosztów procesu, przyjętą przez kodeks postępowania cywilnego w art. 98 § 1 k.p.c., jest zasada odpowiedzialności za wynik procesu, zgodnie z którą strona przegrywająca sprawę zobowiązana jest zwrócić stronie przeciwnej poniesione przez nią koszty procesu. Wobec przegranej powoda (...) S.A. z siedzibą w W. Sąd zasądził od powoda na rzecz pozwanych kwotę 10.800 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego, ustalonych na podstawie §2 pkt. 7 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych. (punkt 3 wyroku)